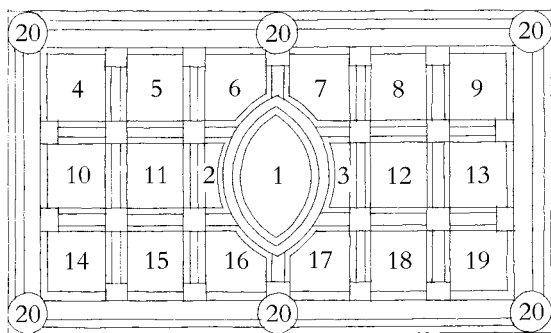

Fig. 24. ★Gyldent alter, alterbordsforside eller frontale af drevet og forgyldt kobber på træ, o. 1175–1200 (s. 2141). I Nationalmuseet. Foto Arnold Mikkelsen 2015. – ★Golden altar, Communion table frontal of chased and gilded copper on wood, c. 1175–1200.

forneden til venstre: »xptm virgo ...« (jomfruen Kristus ...). / »Salve stella maris solem vit(æ) ... rabis. Celorum regi tria dant tres dona sapei« (Hil dig havets stjerne, du skal føde livets sol. Til himlens konge giver de tre fra Saba tre gaver). / »Dvcitvr egyptvm regem fvgiens maledictvm« (Han føres til Egypten, flygtende fra den forbandede konge).

Listernes indskrifter udgør billedtitler og anføres her sammen med beskrivelsen af *felternes relieffer*, idet der begyndes med mandorlaen og dens sidefelter (1–3) og fortsættes med de øvrige felter indledende øverst til venstre (4–19, jf. fig. 25).

1) (Fig. 26, 37), »Hic est majestas cvi totvm velle potestas« (Denne er den herlige, som har magt til at ville alt). *Majestas Domini*, 32 cm høj,⁵³ der

Fig. 25. ★Gyldent alter, o. 1175–1200, skitse af rammeværket med nummerering af bevarede og forsvundne relieffer, der angiver rækkefølgen i deres beskrivelse. 1. *Majestas Domini*. 2. †*Ecclesia*. 3. *Synagoga*. 4. †*The Annunciation*. 5. †*The Visitation*. 6. *The Nativity*. 7. †*The Annunciation to the Shepherds*, 8. †*The Magi with Herod*. 9. †*The Flight into Egypt*. 10. *Unknown* †*subject*. 11. †*The presentation in the Temple*. 12. †*The Marriage at Cana*. 13. †*The Baptism of Christ*. 14. †*The Temptation of Christ*. 15. †*The Transfiguration*. 16. *The Deposition from the Cross*. 17. †*The Resurrection*. 18. *The Ascension*. 19. †*The Miracle of Pentecost*. 20. †*Medallions, the upper in the middle with the Lamb of God*.

Fig. 26. Majestas Domini (relief nr. 1), udsnit af *gyldent alter fra o. 1175-1200 (s. 2142). Foto Arnold Mikkelsen 2015. – *Majestas Domini (relief no. 1), detail of *golden altar from c. 1175-1200.*

Fig. 27. Synagoga (relief nr. 3), en personifikation af den besejrede jødedom, udsnit af *gyldent alter fra o. 1175-1200 (s. 2144). Foto Arnold Mikkelsen 2015. – *Synagoga (relief no. 3), a personification of defeated Judaism, detail of *golden altar from c. 1175-1200.*

omgives af en tynd perlestav, er vist siddende på en trone med højre hånd hævet velsignende og den venstre holdende Livets Bog imod knæet; de bare fødder er sat på en skrånende fodskammel. Det store, brede hoved omgives af en lidt klemt korsglorie med kransende perlestav. Det tynde

hår er midtdelt og halvlangt, fuldskægget kort og finkrøllet med markeret moustache. Trods pandens rækker af buede rynker er udtrykket ikke strengt, snarere tænksoomt fraværende med store fjernt siddende mandeløjne og en lige mund.

Kappen, med perlebræmmer, er fra begge sider ført ind foran kroppen og bundet med en stor knude, mens den om benene danner svungne folder og ved knæene en art blærefolder med fine, vifteagtigt forgrenende rynker. Den underliggende tunika kantes af en bred halsbræmme og smykket af perleborter. Forneden kommer enderne af en stola frem. Kristus er altså fremstillet både som konge og som himmelsk ypperstepræst (Hebr. 9,11); om højre overarm sidder der en armring med perler. Det fornemme tronsæde udvider sig opefter og har arkitektonisk smykkede sider, et lavt ryglæn og bagstolper, der afsluttes i glubsk gabende løvehoveder; den ene stolpe er glat, den anden snoet.

Relieffets omfattende gravering har tilføjet et zigzag-mønster på halsbræmmen, en bladrosset på bogen og varierende krydsskravering på tunikaen, stolaen, korsgloriens kors samt på tronsædet og fodskamlen.

2) †*Ecclesia*, »Eccl(e)c(i)a«, en personifikation af Den Kristne Kirke, relieffet mangler.

3) (Fig. 27), *Synagoga*, »Sina(goga)«, den personificerede Jødedom. Den slanke kvinde står med en (uknækket) fane i hænderne, bind for øjnene (jødernes blindhed) og har netop tabt sin krone, der svæver på skrå over hovedet. Et hovedklæde hænger ned, næsen er delvis afstødt, munden lige. Den åbenstående kappe har leddelt bræmme og dækkes som kjolen derunder af buede tværfolder, der langs benene buer lidt ulogisk opad. Graveringen udgøres alene af skravering på dragten og kronen.

4) †*Bebudelsen*, »...ra«?, relieffet mangler, motivet bestemt efter sammenhængen.

5) †*Besøgelsen*, »Elisabet Ma(ria)«, relieffet mangler.

6) (Fig. 28), *Fødslen*, »Nat(i)o D(omi)no«. Relieffet er afskåret af mandorlaen i nedre højre hjørne, og op mod dette manglende hjørne lægger sig en seng med Maria skråt igennem feltet. Hun er vist i halvprofil, idet hun ser og rækker op imod barnet, som ligger i baggrunden i en let skråsat vugge mellem prægtige stykker arkitektur,

Fig. 28. Jesu Fødsel (relief nr. 6), udsnit af *gyldent alter fra o. 1175-1200 (s. 2144). Foto Arnold Mikkelsen 2015.
 – *The Nativity (relief no. 6), detail of *golden altar from c. 1175-1200.*

der er delvis perspektiviske. Til venstre sidder Josef foran en arkade og holder som vanligt hånden under kind, mens en svævende engel midt i billedet svinger et røgelseskar.

Maria har muslingeglorie, hun bærer et perlesmykket hovedklæde, og sengeklædet danner en stor og en mindre foldehvirvel. Sengen er vist i omvendt perspektiv og har tremmeværk på siderne; ved dens fodende står et stort kar, vel til vask-

ning af barnet.⁵⁴ Vuggen har også tremmeværk, i form af arkader, og det tæt svøbte barn bærer korsglorie; over det stikker staldens dyr hovederne frem ved siden af Betlehemstjernen. Josef omgives af buede aftegninger (vel hø), og hans fodsides dragt suppleres af en kappehætte med spids top. Graveringen indskrænker sig til lidt skravering.

7) †*Forkyndelsen for Hyrderne*, »Angelus ad Past(ores)«, relieffet mangler.